

Sloveniji in daleč izven nje, za katero bi se ne zanimal; in ni miroval, dokler ni zvedel nje zgodovine. »Slov. gospodarju« je ostal zvest do konca. Veliko je žrtvoval za dober tisk, za čast božjo in blagor bližnjega. Sveti mu večna luč!

Luče ob Savinji. Pomlad se bliža, naj zavlada tudi v naših srcih. Zato, dragi fantje in dekleta, vam kliče: Več prosvete in izobrazbe! Mesto pijačevanja in ponočevanja dobro knjigo v roke ali katoliški časopis, v tem bo več zabave in poučnih stvari. Zakonski jarem si nekateri nalagajo. Poročilo se jih je že 9 oziroma 8 parov, 1 je še na okličitih. Vsem obilo sreče in blagoslova v novem stanu! Letošnja zima daje mnogo zabave, tudi otrokom. Pridno se vežbajo v smučanju. Kmetje in delavci tudi pri nas občutimo težko krizo, katera se je pritegnila tudi v naš planinski kraj. »Slovenskega gospodarja« tudi Lučani pridno čitamo. Pozdrav vsem cenj. čitateljem!

Solčava. Prestavljen je bil g. kaplan Vinc. Kolman, ki je 10 let med nami nad vse požrtvovalno in uspešno deloval v cerkvi ter na prosvetnem in gospodarskem polju. O njem boče pričala krasna cerkvena Kristusa Kralja v Logarjevi dolini. Na novem mestu v Gornji Radgoni mu hvaležni Solčavani želimo obilno uspeha!

Galicija pri Celju. Tudi pri nas čutimo težko gospodarsko krizo. Lani je naša občina trpela celoletno hudo sušo. Ni skoraj posestnika, kateremu bi ne manjkalo potrebnega živeža, zlasti za govejo živino. Vsak dan nas nadlegujejo berači in brezposelni. Nekateri so potrebni, drugi pa tudi ne. Stanje našega gospodarja je v zelo težkem položaju. — Dne 29. januarja t. l. je imelo Sadjarsko in vrtnarsko društvo, podružnica Galicija, zborovanje v šoli. — Tudi smrt pri nas vedno pobira in nič ne izbira. V nedeljo dne 29. januarja smo pokopali petletnega otroka Jožefa Rehar. Na Svečnico pa so naši zvonovi zapeli tužno in hridko pesem in naznanjali ljudem, da je za vedno zatisnila svoje oči Malovšek Justina. Rajna je bila vzor krščanskih deklet in Marijina družbenica. Umrila je v najlepši dobi svojega življenja, stara komaj 23 let. Kako je bila rajna priljubljena, so pokazali ljudje, ki so jo hodili kropiti, ko je ležala na mrtvaškem odru, in pa pogreb, katerega se je udeležilo ljudstvo iz župnij: Galicija, Gornja Ponikva, Št. Janž na Peči, Dobrna in iz Šmartna v Rožni dolini. Komaj so utihnili naši zvonovi, ko smo pokopali Justino Malovšek, že so zopet zapeli svojo pesem. Umrila je stara žena Jožefa Krajnc v Hramšah. Sedaj gre kar po Hramšanih, v kratkem času smo izgubili kar štiri: Martina Vengušta, Franca Falanta, Justino Malovšek, ki je umrla za pljučnico, in sedaj Krajnc Jozefo. Bog bodi vsem milostljiv Sodnik, ostalim pa naše iskreno sožalje!

Braslovče. S 1. februarjem nas je zapustil g. kaplan L. Arko in je šel na novo službeno mesto v Solčavo. Kako je bil priljubljen pri šolski mladini in pri vseh faranih, se je videlo pri slovesu v šoli, v cerkvi in v društvenem domu. Želimo mu obilo sreče in zadovoljnosti na novem mestu! — Pretečeni teden je umrla v Kamenčah Antonija Baš, mati g. profesorja Baša in hčerka Marije, misijonarka v Belgradu. V Podvrhu na Obramlah pa Krajučeva mati M. Marot. Blagima krščanska materama sveti večna luč, preostalim naše sožalje! — S 5. februarjem se je otvorila v Braslovčah tudi dolgo zaželjena telefonska postaja.

Braslovča. Pretečeni teden sta našla dva fanta za Savinjo v Parčljah v grmovju za-

vitek, v katerem se je nabajal zadavljen novorojenček. Orožništvo je že izsledilo nečloveško mater, mlado dekletko iz Zakla. Priznala je še en detomor iz prejšnjega leta. — Po župniji hodi neki agent, ki prodaja protestantsko sv. pismo in je zelo vsiljiv. Naj nihče nič ne vzame od njega! — Zelo težko čaka kmet in obrtnik spomladi, da bi potem saj malo prenehali hoditi brezposelni in berači, kateri si kar kljuko podajajo. Vsak dan jih pride po več skupaj in so nekateri zelo prevzetni, zahtevajo denar ali pa pijačo. Prav posebno hudo je za hiše, ki so na samem, saj jim ne upajo ljudje nič odreči. Vsi si želimo, da bi prišli kmalu zopet boljši časi, da bi bilo dela in denarja dovolj za vse!

Ponikva ob južni železnici. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo je imelo na Svečnico dne 2. februarja svoj redni letni občni zbor pri društvenemu načelniku tov. Žličarju. Iz tajnikovega poročila posnamemo, da je društvo pretečeno leto proslavilo svojo desetletnico ter si je pri tej priliki nabavilo motorno brizgalno in gasilski voz, kar stane okroglo Din 40.000. Na dolgu je še samo okroglo 7000 Din. Da je društvo tako napredovalo, se moramo zahvaliti vsem članom in dobrotnikom društva, posebno pa navdse delavnemu in požrtvovalnemu tajniku društva g. učitelju Jožetu Kincl. V znak hvaležnosti za njegovo res vztrajno delo ga je občni zbor soglasno imenoval častnim članom. K priznanju čestitamo ter prosimo še nadaljnega, nesebičnega sodelovanja v prid gasilstva.

Laški okraj. Ob novem letu se navadno delajo računski zaključki ali bilance. Ako pogledamo položaj ali bilanco našega kmeta v laškem okraju za lansko leto, vidimo različne postavke. Nobeden drugi stan ni tako odvisen od vremena kakor kmetijski. Letine bi se v splošnem mogle imenovati še dobre vsaj v tistih krajih, kjer je obrodilo sadje, to je predvsem v vaseh trboveljske in dolske občine. Nasprotno pa v krajih, kjer sadje ni obrodilo, to je v vseh ostalih občinah okraja, in je suša uničila mnogo kmetijskih pridelkov, lahko rečemo, da je bila letina slaba. Posebno hriboviti kraji, peščena in rebrovita zemljišča so ponekod bila popolnoma požgana od suše. Marsikje je bilo od suše uničeno vse, predvsem fižol, krompir, zelje in repa, to so pridelki, ki tvorijo glavno prehrano tukajšnjega ljudstva. Pa tudi koruza in ajda je po marsikje silno trpela od suše. Najhujše pa je bila prizadeta od suše živinska krma. Naši kmetje so morali vsled pomanjkanja krme mnogo živine uprodati po nizki ceni, živino slabše vrste, to je predvsem krave, katere so druga leta navadno pokupili trboveljski mesarji, pa doma zaklati. Včasih, ko se je goveja živina lahko prodala še po primernej ceni, ni bil kmet v stiski za denar, ako njive niso vsled vremenskih neprilik dale dovolj živeža. Vse kaj drugega je dandanes, ko kmet za živino ne dobi niti polovice prave vrednosti. Da ljudje na manjših kmetijah kjer ni postranskega zaslužka, marsikje trpijo pomanjkanje, se lahko vidi na šolskih otrocih. Ko se je meseca decembra v nekaterih krajih delila koruza po nižjih cenah, jo marsikje ravno malo posestniki tudi za nizko ceno niso bili v stanu kupiti. Zeleti bi bilo, da bi odločilni činitelji poskrbeli, da bi se revnim malim kmetovalcem podelil od strani države ali banovine potrebni živež, ali pa z javnimi deli možnost zaslužka.

Dorimund-Zving, Nemčija. Tukajšnje društvu sv. Barbare prosi za malo prostora v »Slov. gospodarju«. Zaradi hude krize, katera nas tukaj vedno bolj tlači, smo že mislili,

da bomo morali božično obdarovanje naših malčkov opustiti; pa se je nas spomnila — dravska banovina. S tem darom je nam bilo mogoče razveseliti naše otroke. Na tem mestu se srčno zahvalimo g. Lindiču, predsedniku Zveze jugoslovanskih katoliških društev, za posredovanje. Prireditelj je prav lepo uspela. Naša vrla članica Pavla Miholin je naša dekleta naučila več lepih slovenskih pesem in eno igro. Krepko ploskanje je pohvalilo njen trud. Potem nam je igrala godba nekaj božičnih pesem, koračnic in valčkov. Ob koncu veselice se je naš predsednik zahvalil za obilen obisk in z gniljivimi besedami nam govoril o naši dolžnosti do naše jugoslovanske domovine in do naše matere sv. Cerkve. Take prireditve nam vedno kažejo, kako lahko in razločno in s kakšnim veseljem govorijo naši otroci slovenski jezik. Zato naši otroci ne bodo krivi, če čez nekaj 10 let tukaj izumrje slovenščina, čeprav še bo tukaj živelo več tisoč Slovencev. Krivi so odrasli, zlasti starši, ker so preveč malomarni in pre malo ponosni. Pri občnem zboru so bili izvoljeni: predsednik Johan Slomšek, podpredsednik Martin Zupan, blagajnik Anton Medved in tajnik Johan Strekar. Čeprav je nekaj Slovencev našemu društvu hrbet pokazalo, se naše društvo vseeno dobro razvija in lepo napreduje in to je v največji meri zasluga našega odbora.

Upor na holandski oklopnici.

Po vesteh iz holandske prestolice Amsterdama je izbruhnil zadnje dni na oklopni ladji »De Zeven Provinciën« upor. Uporniki domačini so radi znižanja mezd zajeli 16 mornariških oficirjev in sami prevzeli poveljstvo. Ko je začelo upornico zasledovati drugo holandsko brodovje, so puntarji zagrozili preganjalcem z ostrimi streli iz najtežjih topov. Konečno so puntarsko ladjo druge oklopnjače zajele pri malem otoku Simuk v Indijskem morju in jo razorožile. S tem je končana puštolovska vožnja upornice. V holandskih vojaških krogih je ta slučaj punta vzbudil resne skrbi. Upor na oklopnici je le en neznaten dogodek iz revolucionarnega gibanja, ki ga opazuje javnost na holandskem ogromnem otoku Sumatra v Indijskih vodah. Močna stranka v holandskih kolonijah bi rada vrnila domačinom stare pravice. Za tem gibanjem so posestniki, kolonisti in duhovščina.

Drugo gibanje ima za seboj ljudske množice in manjše najemnike, ki so za odstranitev vseh Evropejcev iz kolonij, za izločitev bogatašev in duhovnikov iz politike.

Moderni Malajec v holandskih kolonijah zna čitati in pisati ter je izredno nadarjen in talentiran za tehniko. Pri vseh tudi najbolj zamotanih strojih so danes že domačini. Upor na omenjeni oklopnici je dokaz, da so Malajci kos vodstvu moderne ladje.

Holandske garnizije so v kolonijah zelo šibke. Holandija kot taka ima prepričilo prebivalcev, da bi nastopala v kolonijah napram domačinom z vsaj približno enakim številom. Holandska se je dolgo časa trudila in je veljala za vzgled, kako je mogoče domačine

Malajce vzgojiti za dobre in vdane državljanke. Najnovejši punt na ladji pa je jasen dokaz, da so se tudi sicer dobro vzgojeni Malajci povzpeli do prepričanja, da so tudi oni rojeni za popolno samostojnost, kakor evropejski Holandci, ki jih izrabljajo že stoletja.

Viničarski vestnik.

Ureditev viničarskega vprašanja. Viničarsko vprašanje ni nič drugega, kakor vprašanje ureditve in določitve delovnih pogojev, od katerih je odvisna tisočim našim viničarskim družinam njihova človekavredna obstojnost. V vinorodnih krajih bivše Spodnje-Štajerske, kjer tvorijo viničarji skoraj velik del prebivalstva, je to vprašanje posebej pereče, ne le zgolj z gospodarsko-socialnega stališča, marveč predvsem še to bolj iz narodnostnega. Zato nikoli ne more biti opravičena zahteva tistih, ki žele viničarski red odpraviti in ga nadomestiti z nekakimi prostovoljnimi medsebojnimi pogodbami. Država s svojo zakonodajo je zato tukaj, da štiti slabjšega pred močnejšim, da regulira in omogoči obstoj tudi tistemu, ki razun delovnih rok nima ničesar drugega, državljan pa je tako, kot vsi drugi. Ako viničarskega reda ne bi trebalo, tedaj ga tudi nihče ne bi postavljala. Od vseh dosedanjih viničarskih redov, ki so kdaj bili v veljavi, je sedanji še najboljši. Manjka še k temu sankcije za stalnost viničarjev v službi in zavarovanje za bolezen in starost.

Podatki za zbirko statistike pridelno prihajajo od vseh strani. Najvažnejše je omeniti pri tem položaj celjskih viničarjev, ki imajo poleg prostega stanovanja, drv in deputatne zemlje še mesečne plače 600 do 800 Din in so s tem tako preskrbljeni tudi po zimi, v brezposelnem času.

Št. Vid pri Ptujju. Na Svečnico se je vršilo v Slomšekovem domu lepo zborovanje naših viničarjev. Sprejela so se pravila in ustanovila se je tudi strokovna skupina. Pa nekateri že sedaj grozijo, kako organiziranega viničarja ne bodo trpeli v službi. Pa se bomo vsi organizirali in zato izbire ne bo moglo biti.

V Ljutomeru sta dne 5. februarja obhajala zlato poroko zakonca Rajh Ivan in Rozalija. Dorastli otroci in prijatelji (sami viničarji) so njima za ta izreden jubilej pripravili tudi lepo gostijo. Jubilarita sta člana »Strokovne zveze viničarjev« in »Viničarske kreditne zadruge«, zato njima načelstvo obeh iskreno čestita.

Mesto z največ požari.

Moderno mesto Tokio, prestolnica japonskega cesarstva, obstoja do polovice iz lesenih in papirnatih hiš. Le najbolj moderni del ob zapadu mesta poseda zidane stavbe. Vsakdo si lahko sam predstavlja, kako ogromno delo da mora zmagovati skozi celo leto tokijsko gasilstvo.

Gasilci v Tokiju so najbolj moderno na celem svetu organizirani in zares zaslužijo, da se seznanijo z njim nekoliko tudi naša podeželska javnost. — Pred vsem so popolnoma po vojaško opremljeni. Člani gasilske organizacije se zavežejo, da bodo služili 12 let. Še le po preteku 6 let se lahko vsak poroči. Vojaški značaj tokijskih gasilcev se posebno naglašajo pri vsaki priložnosti. Tudi red med gasilci je vo-

jaški. Ako kateri član kaj zagreši, ga kaznujejo po vojaških zakonih.

Vseh gasilcev v Tokiju je 3000, ki so razdeljeni po celem mestu. Njihovo gasilno orodje je najmodernejšo. Kdo je prisostvoval enkrat gasilskim vajam japonskih gasilcev, ki so prave ljudske veselice, se ne more načuditi, kako so ti ljudje kos svoji nalogi.

Pri pogledu na tokijsko najboljše gasilsko organizacijo se rodi nehote vprašanje: Kako je to, da poseda naš japonska prestolnica letni rekord, kar se tiče požarov? Z izvrstno, številčno močno in najmodernejšo opremljeno požarno brambo bi vendarle zamoglo biti omogočeno, pogasiti tudi ogenj lesenih stavb.

Ako pa izbruhne požar v bolj revnem delu mesta, ki je eden najstarejših, n. pr. v Pukavagi, ne more dospeti na mesto nesreče pravočasno najhitrejša požarna bramba. Predno pribrižajo gasilci, je že najmanj 100 lesenih hiš v objemu plamenov. V takih slučajih ne gre gasilec zato, da bi gasili, ker se sploh gasiti ne da, ker so hiše preveč skupaj, ulice ozke in je največji požar tekem 10 minut v polnem razmahu, ampak da prodrejo v goreče objekte in rešujejo iz njih ljudi. Kako požrtvovalni so tokijski gasilci v tem oziru, nam dokazuje dejstvo, da so utrpeli leta 1931 70 mrtvih in 200 težko ranjenih. — Ravno leta 1931 je bilo v Tokiju 1900 požarov, ki so uničili 400 človeških bivališč.

Vzrok tako pogostih požarov je iskati v tem, ker so starojaponske hišice iz lesa ter lepenke. V teh bajtah svetijo s petrolejkami in kuhajo s špiritom. Zadoštuje le neznatna iskra in cele ulice so takoj v vse uničujočem plamenu.

Odvisnost zdravja od ozračja.

Kakor vsa bitja, živali in rastline, smo odvisni tudi ljudje od ozračja, ki nas obdaja z vsemi svojimi mnogovrstnimi pojavi in lastnostmi kemične ter fizikalne vrste. Poletje in zima, dan in noč, mraz in toplota, vlaga in suša — vse to vpliva na naše življenje, naše razpoloženje in zdravje. Isto menjavanje kakor v vnanji naravi se odigravata tudi v našem telesu. Razmer-

je med zdravjem in vremenom je torej le izraz iz splošnega razmerja med naravo in življenjem. A čeprav se nam vidi to tako jasno, vemo le prav malo o tem.

Vsaka bolniška strežnica ve n. pr. povedati, da umrje največ bolnikov proti jutru in poldnevu, ko je zrak najbolj prevodljiv za elektriko. Samo poletni poldnevi delajo nerazumljivo izjemo. Ob vlažnem južniku istotako narase umrljivost hudo bolnih, posebno značilna pa je umrljivost v vigradi, kajti takrat je največja. Tudi v jeseni narase za neke bolezni umrljivost in število bolnikov. A kakor za bolezen, sta pomlad in jesen relativni višek za vsakovrstno delovanje pesniškega, umetniškega in sploh duševnega značaja, kakor slavi tudi ljubezen v teh dveh dobah svojo zmagoslavje. Samomori so takrat istotako bolj pogosti in podobno je z npravstvenimi zločini — skratka, letne dobe s svojimi posebnimi vremenskimi prilikami imajo svoje značilne vplive na ljudi. A ne samo ljudje, tudi druga bitja in povzročitelji bolezni so v posebnih odnošajih s temi dobami. Nalezljivo nastopanje nahoda nam kaže najbolj nazorno, kako vpliva vreme na povzročitelja tega zla.

Končno je vreme z vsem, kar spada sem, s svetlobo, solncem, gibanjem zraka, vlago, zračno elektriko in količino prahu in ozračju važen zdravilni činitelj za mnoge bolezni, tuberkulozo, revmatizem itd. Celo preprosta izpremembra zraka ima velik pomen, kakor ve marsikdo iz lastne izkušnje. Zato ni čudno, da se znanost čezdalje bolj vneta bavi z vremenskimi pojavi in klimatičnimi prilikami in da skuša vneta rešiti preobilico ugank, ki nam jih te stvari danes že zastavljajo.

Raznoterosti.

Elektrarna ob vznožju Himalaje. — Ob reki Ul na ozemlju mandijskega kneza ob južnem vznožju himalajskega gorovja dovršujejo sedaj elektrarno, ki bo izrabljala ogromne vodne sile pogorja Himalaja. Naprava bo dobavljala električno silo zlasti iz vodovij pogorja Davalagiri, ki ga cenijo na 2 in pol milijona konjskih sil. Gradnja elektrane je zelo težavna, ker je treba premagati ogromne naravne ovire. N. pr.: skozi neko goro so morali izvrtati 5 km dolg predor. Pri teh delih je sodelovalo 150 inženirjev in 300 delavcev. V predelu, kjer se dovršuje elektrarna, sta najhujša sovražnika človeškega zdravja mraz in kamenje. »Proga smrti« je bila dolga samo 6 m. Da so jo obvladali, so potrebovali tehnični veščaki 4 mesece časa, ker jo je vedno znova zasipavalo in zatrpavalo kamenje, ki se je vsipalo iz razpoklin krhkih sten. Težak je bil tudi prevoz strojev, ki so jih morali delavci prenašati na plečih, in to v predelih, kamor dotlej še ni stopila človeška noga. Stroški za elektrarno znašajo 4 in pol milijona funtov. Ko bo naprava dograjena, pa bo imela civilizacija od tega ogromne dobičke.

SKRIVALNICA.

Kje pa je hlapec?